

Wspólny Działanie przed Zamkiem

IDEA

Dekonstrukcja i Konserwacja Przestrzeni

Wspólny Dziedziniec przed Zamkiem projektujemy jako część założenia Dzielnicy Cesarskiej - przestrzeń o reprezentacyjnym charakterze i w dialogu z lokalnie występującym tu stylem historycznym urbanistyki. Dekonstruujemy historyzując kompozycje - projektowane na dziedzińcu formy o klasycznych kształtach przybierają nowe funkcje - zieleńców, mebli, elementu wodnego, oraz wchodzą w relację przestrzenną między sobą, bryłą Zamku i ulicą św. Marcin. Zdefiniowane gesty przestrzenne czysto zarysowanych form wywiązują dialog z mocno odcinającą się od zewnątrz architekturą budynku. Dzięki temu powstają powiązania przestrzenne między starymi i nowymi elementami zagospodarowania. Nawiązujemy do istniejącej pierzei zamku poprzez kształtowanie konkretnych widoków (z wejść do budynku, ze stref wejścia na plac), projektowanie domknięć wizualnych za pomocą zieleni, budowanie sekwencji przestrzennych „zawężenie - otwarcie”, rysunek „elewacji” Dziedzińca i Zamku z ulicy św. Marcin przy pomocy umiejętnego wpisania zieleni w zabytkową pierzeję. Tym samym prezentowany przez nas projekt staje się unikalny i przynależący do konkretnego kontekstu - jest zaprzeczeniem powstających licznie neutralnych i obojętnych projektów przestrzeni miejskich, które właściwie mogłyby wydarzyć się w dowolnej lokalizacji. Wspólny Dziedziniec przed Zamkiem został pomyślany jako kontynuacja istniejącego życia miejskiego, konserwacja zastanych „sytuacji przestrzennych”.

Całoroczny Miejski Zdrój

Projektowany Dziedziniec ma charakter zielonej, „oddychającej” przestrzeni miejskiej o niemal uzdrowiskowym charakterze - miejskiego zdroju. Bardzo ważnym aspektem kształtowania wyjątkowego mikroklimatu miejsca jest woda. Wprowadzamy na plac zarówno „parujący” element wodny (płytkie lustro wody w posadzce z dyszami parującymi), pitniki dla ludzi i zwierząt oraz stojące na skraju zieleni dysze rozpylające wodę z wysokości kilku metrów. Proponujemy zastosowanie zrównoważonej retencji i odzyskiwanie wody z nieprzepuszczalnej posadzki kamiennej, tak by zasilać element wodny w nawierzchni oraz nawadniać projektowaną zieleń. Projektujemy częściowe zacienianie Dziedzińca - wprowadzamy liczne nasadzenia drzew, utrzymujemy istniejącą zieleń wysoką oraz wprowadzamy kubaturę pawilonu-zadaszenia z szerokim okapem od strony północnej oraz otwartą przestrzenią pod dachem w części zachodniej służącymi jako miejsca przesiadywania, sceny, czy warsztatów na świeżym powietrzu.

„Oddychający” Dziedziniec projektujemy całorocznie z pawilonem jako epicentrum założenia. Proponowana kubatura zlokalizowana w miejscu historycznej krawędzi Dziedzińca Zamku (w linii istniejącego tu pierwotnie ogrodzenia) stanowi punkt zapalny dla aktywności na placu - latem działając jako otwarta na plac kawiarnia, zadaszenie dla sceny wydarzeń kulturalnych czy przeprowadzanych warsztatów; zimą „doświetlając” i przez obecność jej użytkowników aktywizując przestrzeń Dziedzińca mniej uczęszczaną ze względu na warunki atmosferyczne. Dodatkowo przewidujemy wykorzystanie strefy lustra wodnego jako działającej zimą ślizgawki oraz całoroczną możliwość organizowania jarmarków, marketów czy targów. Zieleń projektujemy całorocznie, uwzględniając również jej wygląd poza sezonem wegetacji - proponujemy zastosowanie dużego udziału gatunków zimozielonych (zarówno drzew, krzewów, jak i zieleni niskiej) oraz drzew liściastych o „rzeźbiarskim” pokroju, atrakcyjnych w okresie zimowym. Pory kwitnienia roślin zazębiają się od wczesnej wiosny do jesieni, która stanowi okres malowniczych przebarwień roślin niezimozielonych.

Żywa Przestrzeń Wielofunkcyjna

Proponujemy wykorzystanie wyjątkowej sytuacji Dziedzińca, gdzie prężnie funkcjonująca instytucja kultury staje się gospodarzem przestrzeni miejskiej. Ma to przełożenie nie tylko na programowanie dziedzińca, ale od strony projektowej daje możliwość wprowadzenia elementów mobilnych (np. mebli, ruchomych roślin w donicach) czy też sporą zmienność sposobu użytkowania - projektowane lustro wody może stać się posadzką widowni dla sceny pod zadaszeniem lub poprzez wprowadzenie dysz parujących i punktowych obniżen posadzki miejscem zabaw dzieci. Ze względu na stałą obecność CK Zamek w projektowanej przestrzeni projekt przewiduje możliwie dużą zmienność Dziedzińca, co skutkuje wytworzeniem przestrzeni maksymalnie wielofunkcyjnej. Z tego również powodu wydaje się kluczowe powstanie pawilonu z przestrzenią magazynową i zadaszeniem, który stanowi swoiste centrum dowodzenia Dziedzińcem.

Dla stworzenia przestrzeni żywej i aktywnej służy również nagromadzenie wielu funkcji w jednym miejscu (tzw. siła dziesięciu) - scena plenerowa (koncerty, wydarzenia kulturalne), wymiennik książek, kino letnie, zadaszenie, kawiarnia, element wodny, zewnętrzny ekspozytor, pomnik Enigmy, strefa odpoczynku w zieleni, multimedialny informator o programie CK Zamek, bezpłatna woda do picia, jedzenie - kawiarnia, stoliki lunchowe dla pracowników CK Zamek i użytkowników przestrzeni.

Projektujemy Dziedziniec jako przestrzeń inkluzywną. Stałą dostępność miejsca kształtują: 1) rampa zapewniająca komunikację z CK Zamek dla osób z ograniczoną mobilnością, 2) oznaczenia kierunkowe w posadzce od ul. św. Marcin w kierunku Dziedzińca i wejścia do instytucji kultury dla osób słabo i niedowidzących, 3) kształtowanie posadzki na placu bez uskoków i stopni (lustro wody wytworzone przez zagłębienie posadzki w naturalnym spadku, a nie uskoku), 4) projekt mebli dostosowany dla różnych grup użytkowników uwzględniający potrzeby osób starszych i dzieci - siedziska częściowo posiadają oparcia i podłokietniki, część mebli obniżona umożliwia korzystanie z nich przez najmłodszych, 5) czytelne i estetyczne wejścia na plac powiązane z komunikacją pieszą i rowerową w skali urbanistycznej (przejścia dla pieszych, główne ciągi komunikacji) - od naroży wschodniego i zachodniego z widokiem na zieleń i kubaturę pawilonu, od południa wejście na plac pod koronami drzew.

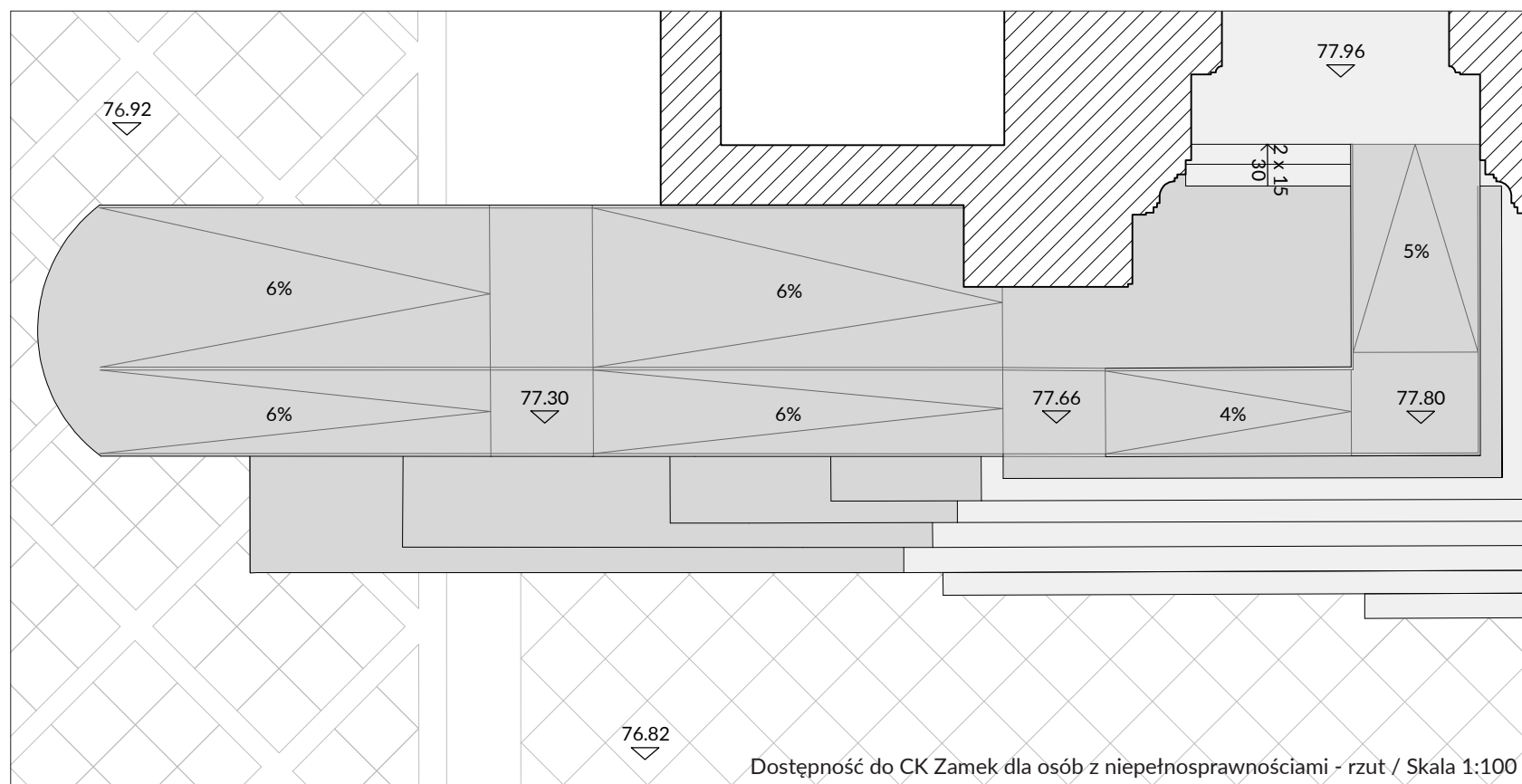
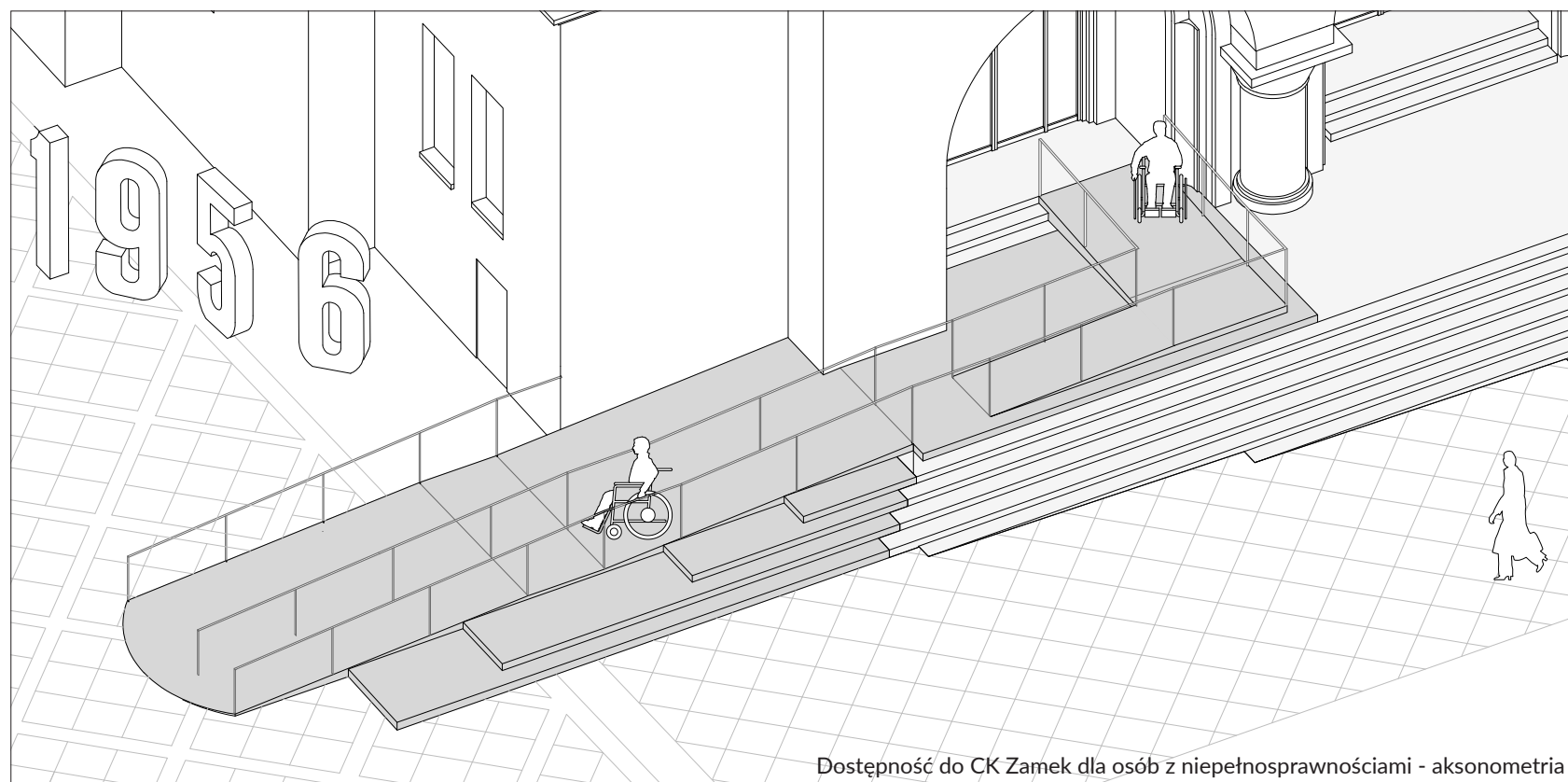
Dodatkowo żywą przestrzeń placu stwarza aktywacja krawędzi – pawilon będący świetlistym „witaczem”, strefa atrakcyjnej zieleni wejściowej z szerokimi otwarciami w kierunku placu, multimedialny informator z programem wydarzeń na Dziedzińcu i w CK Zamek.

Całoroczna żywa przestrzeń Dziedzińca - zimowy widok perspektywiczny z północno-zachodniego naroża w kierunku pawilonu

ROZWIĄZANIA SZCZEGÓŁOWE

Komunikacja i organizacja przestrzeni Dziedzińca

Dziedziniec został pomyślany jako seria mniejszych przestrzeni o zróżnicowanej funkcji wytworzonych za pomocą zieleni, mebli i obiektów architektonicznych. Utrzymujemy otwartą część centralną - miejski plac o kamiennej nawierzchni powiązany ze strefą zadaszenia (sceny) pawilonu, który przez większą część roku stanowi element wodny - płytkie lustro z wodnymi dyszami. W strefie tej, po zamknięciu dopływu wody możliwe jest umiejscowienie krzeseł dla widowni (zakładamy wydarzenia do 200-300 osób) zwróconych w kierunku sceny pod dachem pawilonu, bądź umiejscowienie standów targu, czy stanowisk foodtraczków. W północno-zachodniej części dziedzińca za pomocą zieleni wytwarzamy „wnękę” dedykowaną głównie przesiadywaniu i odpoczynkowi. Mobilne meble, w tym stoliki umożliwiają wykorzystanie tej strefy przez pracowników CK Zamek jako miejsca na lunch czy spotkania na powietrzu. Otwartą strefę centralną ramuje od wschodu seria obiektów architektonicznych - rzeźbiarskich, kamiennych mebli oraz nasadzenia drzew zapewniające cień. Południową część zakresu opracowania traktujemy jako aktywną, atrakcyjną wizualnie krawędź Dziedzińca - z licznymi nasadzeniami zieleni wysokiej i niskiej, małą architekturą (stojaki rowerowe w ramach trzech placików w zieleni, siedziska, inne), pomnikiem Enigmy i pawilonem umiejscowionym na styku otwartej centralnej części placu i pasaży przynależącego przestrzennie do ul. św. Marcin.

Główne wejścia na plac prowadzą od południowych naroży - wschodniego i zachodniego, gdzie zlokalizowane są przejścia dla pieszych. Świadomie projektowaliśmy widoki „wejściowe”, z atrakcyjną kompozycją planów architektury pawilonu i zielenią wysoką i niską. Od strony południowej projektujemy dostęp pieszy zawsze w otoczeniu zieleni jako przejścia pod koronami drzew i w relacji z architekturą Zamku - centralnie zlokalizowane pасаże w stosunku do wejść A i B. Również dojazd kołowy (dostawy dla pawilonu i CK Zamek, wydarzenia kulturalne na placu) przewidzieliśmy od strony południowej (oznaczony na rysunku PZT) wykorzystując zaplanowany w pasie ulicy św. Marcin zjazd z jezdni. Drogę pożarową proponujemy poprowadzić z wjazdem od ul. Kościuszki, wzdłuż elewacji CK Zamek i wyjazdem na al. Niepodległości (oznaczono na rysunku PZT).

Przewidujemy powstanie rampy zapewniającej dojście do CK Zamek osobom z ograniczoną mobilnością. Rampa jako dopełnienie istniejących schodów zaprojektowana została w posadzce kamiennej z ażurową poręczą w konstrukcji stalowej. Istotne było wyważone i wizualnie delikatnie wpisanie pochylni w zastaną tkankę, tak by nie zaburzyć widoku elewacji Zamku oraz kadru wejściowego na Dziedziniec od strony wschodniej. Materiałowo nowy element subtelnie i szczerze odcina się od historycznej tkanki schodów istniejących. Rampa prowadzona ze spadkiem 6%, 5% i 4% i trzema spocznikami kolejno o rzędnych - 77.30, 77.66, 77.80. Rzędne wyjściowe od strony placu - 76.92, od wejścia do CK Zamek - 77.96.

Pawilon jako epicentrum

Pawilon w południowej części Dziedzińca projektujemy jako obiekt w silnej relacji z Zamkiem. Kamienne ściany pawilonu nawiązują swoją materialnością, wizualnym ciężarem i tonacją kolorystyczną do historycznego budynku. Gładki betonowy dach rozpięty pomiędzy kamiennymi ścianami przesklepia otwartą, zewnętrzną przestrzeń będącą częścią placu oraz niewielką, całoroczną kawiarnię. Posadzka placu wchodzi pod zadaszenie oraz do wnętrza kawiarni rozmywając granice pomiędzy placem a pawilonem. Pełne przeszklenie kawiarni oraz brak słupów wewnątrz zapewniają maksymalną przezierność oraz tworzą silną i bezpośrednią relację wnętrza z zewnątrz. Latem kawiarnia „wylewa się” na plac, a plac wlewa się do kawiarni.

W zamkniętej części pawilonu zlokalizowano zaplecze kawiarni, ogólnodostępną toaletę oraz magazyn mebli mebli mobilnych i sprzętu o pow. 15 m². Otwarta, zewnętrzna przestrzeń pod zadaszeniem na co dzień funkcjonuje jako zacienione miejsce odpoczynku i spotkań oraz schronienie przed deszczem. Jest także miejscem sceny dla wydarzeń tj. małe koncerty, przedstawienia, warsztaty, kiermasze. Z okapem zintegrowany jest ekran dający możliwość organizacji letnich pokazów filmowych. Przesuwana kurtyna ze stali nierdzewnej daje możliwość domknięcia przestrzeni od strony południowej. Od strony wschodniej w ścianie pawilonu osadzony jest multimedialny ekran LED informujący o wydarzeniach na dziedzińcu i w CK Zamek, natomiast w ścianie przeciwległej, od zachodu znajduje się biblioteczka służąca wymianie książek.

Zieleń

Zieleń stanowi podstawowy „materiał” kształtowania „oddychającego” charakteru przestrzeni Dziedzińca, a także wpisuje się w wyjściowe założenie projektowania placu jako miejsca działającego całorocznie.

Przewidujemy następujące strategie związane z kształtowaniem zieleni:

- wprowadzenie relatywnie dużej ilości nasadzeń drzew (22 szt.) oraz utrzymanie szpaleru istniejącego (9 szt.) dla wytworzenia zielonego charakteru placu i zacienienia - przy wpisaniu nowych nasadzeń w elewację Zamku oraz zachowaniu wytycznych pożarowych (wysokie nasadzenia nie pojawiają się między projektowaną drogą pożarową a elewacją budynku);
- duży udział gatunków zimozielonych (zarówno drzew, krzewów jak i bylin) - 23% wszystkich gatunków, w tym przewidujemy nasadzenia ze świerka, które w okresie zimowym służyć mogą za drzewa świąteczne
- gatunki drzew niezimozielonych dobrane z uwzględnieniem wyglądu zimowego - rzeźbiarski pokrój miłorzębu czy robinii;
- atrakcyjne kwitnienie wczesnowiosenne zapewniają rośliny cebulowe, wczesne byliny i kwitnienie wiśni
- w okresie wegetacyjnym gatunki bylin i krzewów dobrane tak by pory kwitnienia zazębiały się przez cały okres wegetacji, aż do jesieni;
- atrakcyjne przebarwienie jesienne drzew i krzewów (robinia, miłorząb, wiśnia);
- bogactwo nasadzeń buduje także roślinność w donicach mobilnych, które w sezonie od wiosny do jesieni uzupełniają paletę nasadzeń;
- uwzględnienie gatunków roślin jadalnych w palecie doboru zieleni - m.in. porzeczka, poziomka, jagoda kamczacka oraz o jadalnych kwiatach i liściach - fiołek polny, orlik ciemny - tym samym zapewnienie „interaktywnego” charakteru zieleni;
- duży udział gatunków atrakcyjnych dla owadów (miododajnych, przyciągających motyle) oraz krzewów wytwarzających owoce zapewniające pożywienie dla miejskich ptaków.

Technologie - odzyskiwanie wody i oświetlenie

Na potrzeby elementu wodnego w posadzce oraz nawadniania zieleni projektujemy system odzyskiwania wody deszczowej z nieprzepuszczalnej posadzki kamiennej. Spadkami nawierzchni woda prowadzona jest do odwoń liniowych, a następnie magazynowana w podziemnych zbiornikach rewizyjnych, skąd zasila system nawadniania i dysze lustra wodnego. Tak zaprojektowany zrównoważony system retencji wpływa pozytywnie na mikroklimat miejsca (płytkie lustro wody zapewnia parowanie, przy czym do atmosfery w procesie parowania oddawana jest przefiltrowana woda deszczowa), zapewnia całoroczną atrakcyjność zieleni poprzez jej nawadnianie (szczególnie istotne w licznie występujących w ostatnim czasie letnich okresach suszy), tym samym adaptując przestrzeń miejską do współczesnych wyzwań klimatycznych.

Oświetlenie o "miękkim" charakterze i ciepłej barwie przewidujemy jedynie jako punktowe uzupełnienie istniejącego oświetlenia Dziedzińca. Nie chcemy konkurować z istotnym dla charakteru całej przestrzeni oświetleniem elewacji Zamku oraz tym pochodzącym z historycznych latarni na murze. Wprowadzamy rozproszone światło umiejscowione w posadzce i strefach zieleni wydobywające kontur projektowanych drzew, krzewów i bylin. Dodatkowo jako "witacz"- "latarnia" działać będzie pawilon o rozświetlonym wnętrzu, widoczny zza projektowanej zieleni wysokiej nawet z przeciwległej pierzei ul. św. Marcin.

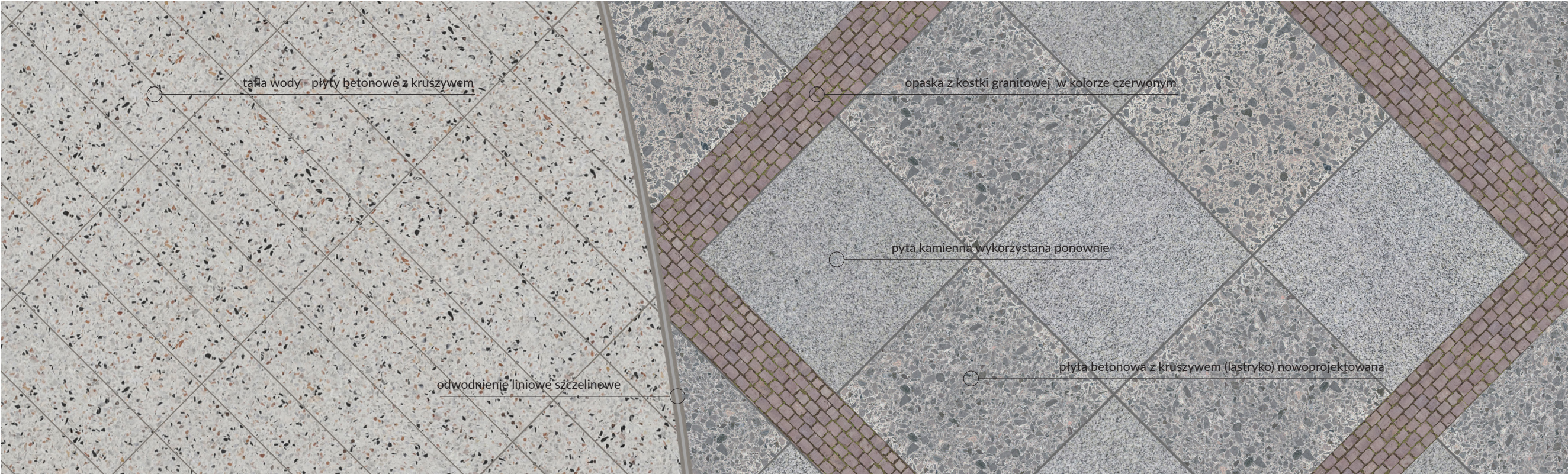
Posadzka

Posadzkę placu projektujemy w oparciu o istniejący układ złożony z siatki wąskich pasów z drobnej, czerwonej kostki z wypełnieniem pól dużymi płytami w układzie 3x3. Proponujemy zachowanie i ponowne wykorzystanie niezniszczonych płyt kamiennych, natomiast te popękane i zniszczone planujemy użyć jako kruszywo kamiennego do produkcji nowych płyt z lastryka. Posadzka placu stanie się swojego rodzaju mozaiką złożoną z historycznych i nowych elementów.

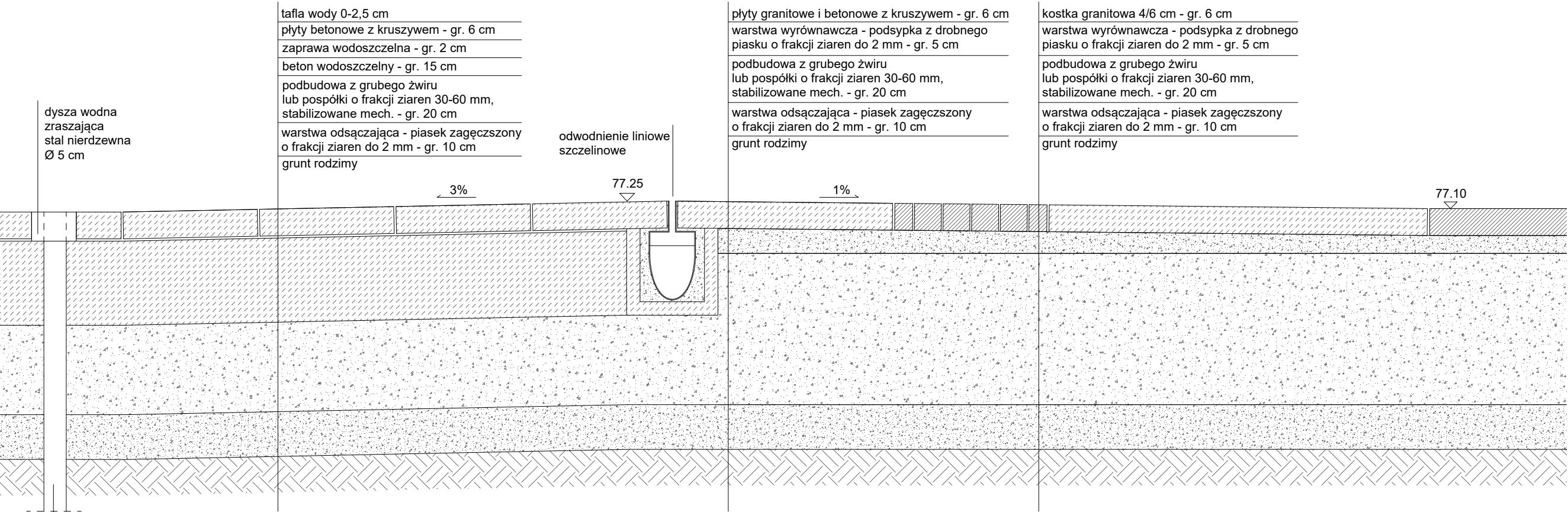
Planujemy wykorzystać istniejące zróżnicowanie w tonacji kolorystycznej płyt kamiennych i zaaranżować nową posadzkę w formie gradientalnego przejścia: od tonacji szarej na południowej krawędzi placu do tonów cieplejszych w stronę zamku (przedstawionego na schemacie), tworząc tym samym iluzję powiązania elewacji Zamku z materialnością placu.

Pole z lustrem wody zostanie podkreślone przez zróżowanie posadzki w tym miejscu. W odróżnieniu od reszty placu znajdują się tam wąskie płyty z lastryka o delikatnie jaśniejszej tonacji.

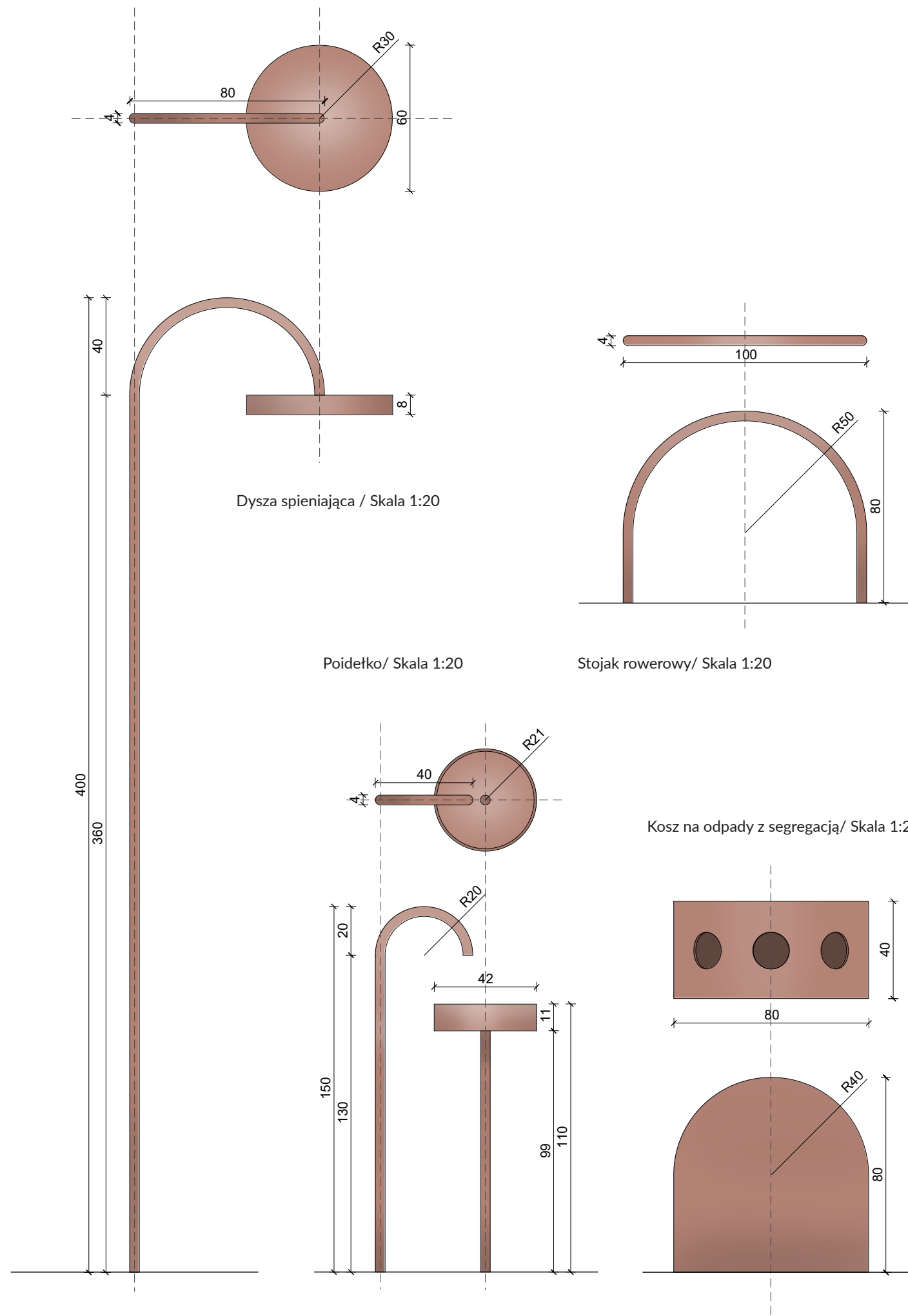
Szczegółowe rozwiązania charakterystycznych elementów nawierzchni - rzut detalu posadzki / Skala 1:20

Szczegółowe rozwiązania charakterystycznych elementów nawierzchni - przekrój detalu posadzki / Skala 1:10

rura doprowadzająca
stal nierdzewna Ø 5 cm

Meble

Atmosferę Dziedzińca dopełnia mała architektura - meble stałe i mobilne. Zaprojektowane meble stałe powiązane są z kompozycją funkcjonalną placu (wydzielają i domykają mikroprzestrzenie, ramują kadry, widoki, podkreślają przebieg komunikacji) i niejako wyłaniają się z samej kamiennej posadzki. Tym samym mają masywny, "kamienny", rzeźbiarski charakter przełamujący lekkość zieleni przy której są umiejscowione. Meble mobilne kontrastują z elementami stałymi proporcją i delikatnym gabarytem.

Siedziska stałe projektujemy w konstrukcji betonowej z użyciem naturalnego kamienia o zróżnicowanej gramaturze (indywidualnie projektowane lasyko), elementy ruchome i uzupełniające jako obiekty aluminiowe malowane proszkowo z wypełnieniem siedzisk i oparcia siatką karbowaną stalową (minimalizującą problem nagrzewania się i wychładzania). Kolorystyka mebli współgra z kolorystyką samego Zamku - ciepłe szarości lastryka przełamane są kolorami elementów aluminiowych - turkusem, granatem oraz miedzianym.

Skalowanie oraz zestawianie ciężkich, kubicznych i lekkich, aluminiowych modułów w różnych konfiguracjach buduje odmienne sposoby ich użytkowania. Układ danej kompozycji determinuje przestrzeń, do której przynależy. W efekcie powstają tematyczne mikro-placówki zanurzone w zieleni, o konkretnym zastosowaniu: siedzisko dla większych grup przy centralnej części placu, seria małych stolików i siedzisk w narożu północno-zachodnim, rozproszone siedziska wokół elementu wodnego, parkingi rowerowe przy strefie wejściowej. Meble zaprojektowano z uwzględnieniem standardów dostępności - oparcia, pochwyty oraz siedziska na wysokości 45 cm, a także obniżone ułatwiają korzystanie z mebli osobom starszym, niepełnosprawnym oraz dzieciom.